

GIẢI ĐÁP VỀ SONG TỊCH

HÀ NGỌC CƯ

1. Người Việt Nam định cư ở Hoa Kỳ có thể có song tịch không?

Có. Song tịch xảy ra trong hai trường hợp sau:

- o Đứa trẻ sinh ra tại Việt Nam đương nhiên có quốc tịch Việt Nam (theo luật Việt Nam). Nếu bố hoặc mẹ có quốc tịch Mỹ thì đứa trẻ đó cũng có quốc tịch Mỹ (theo luật Mỹ) nên đương nhiên song tịch.
- o Bạn đã nhập tịch Hoa Kỳ nhưng chính phủ Việt Nam vẫn coi bạn chưa mất quốc tịch Việt Nam nên vẫn có hai quốc tịch.

2. Luật pháp Hoa Kỳ có cho phép song tịch không?

Trước kia luật pháp Hoa Kỳ không công nhận song tịch nhưng các phán quyết của Tối Cao Pháp Viện 1939, 1952, 1967, và 1980 không còn cấm song tịch nữa.

3. Nếu cho phép song tịch thì sao không bỏ điều buộc người nhập tịch phải tuyên thệ bỏ quốc tịch cũ?

Tuy phán quyết của Tối Cao Pháp Viện không cấm song tịch nhưng không buộc Quốc Hội Mỹ phải bỏ lời tuyên thệ bỏ quốc tịch cũ. Do đó Quốc Hội Hoa Kỳ vẫn để nguyên lời tuyên thệ bỏ quốc tịch cũ.

4. Hiến pháp Hoa Kỳ có quy định song tịch không?

Hiến pháp Hoa Kỳ không hề đề cập đến vấn đề song tịch. Nhưng phán quyết Afroyim vs Rusk dựa vào Tu Chính Án 14 để công nhận song tịch.

5. Ta có quyền có hai passport của hai nước không?

Có. Luật pháp Mỹ không quan tâm về việc công dân Hoa Kỳ có quốc tịch nước ngoài mà chỉ quan tâm tới vấn đề người đó có quốc tịch Mỹ hay không. Khi trở về Mỹ thì nên dùng passport Mỹ.

6. Sau khi nhập tịch Mỹ nếu xin nhập tịch nước khác thì có mất quốc tịch Mỹ không?

Không. Vì luật pháp Mỹ không cấm song tịch kể cả trường hợp luật pháp của nước đó buộc mình phải bỏ quốc tịch Mỹ.

7. Việt Nam có bắt thi hành nghĩa vụ quân sự mặc dầu mình có quốc tịch Mỹ hay không?

Nếu Việt Nam coi mình còn quốc tịch Việt Nam thì họ vẫn có quyền bắt mình thi hành nghĩa vụ quân sự khi về thăm Việt Nam. Họ không có quyền bắt mình phải trở về Việt Nam thi hành nghĩa vụ quân sự nếu mình sống ở nước ngoài.

8. Vậy muốn bỏ quốc tịch Việt Nam thì phải làm sao?

Trong thời hạn 5 năm kể từ khi luật quốc tịch Việt Nam có hiệu lực (01/07/2009) nếu người có quốc tịch Mỹ (qua đơn xin nhập tịch) mà không làm đơn xin giữ quốc tịch Việt Nam thì đương nhiên mất quốc tịch Việt Nam. Nếu có quốc tịch Việt Nam khi ra đời mà muốn bỏ quốc tịch Việt Nam thì phải làm đơn xin thôi (từ bỏ) quốc tịch Việt Nam. Nếu đang ở Việt Nam thì nộp đơn tại bộ Tư Pháp Việt Nam. Nếu đang cư ngụ tại Hoa Kỳ thì nộp đơn tại sứ quán Việt Nam tại Hoa Kỳ.

9. Có quốc tịch Mỹ mà đi lính hay đảm nhiệm một chức vụ ở nước ngoài thì có mất quốc tịch Mỹ không?

Không. Nếu đảm nhiệm chức vụ có tính “lãnh đạo chính trị” thì có vấn đề nhưng thực ra chính quyền Việt Nam đòi hỏi cho phép người song tịch nắm giữ chức vụ quan trọng. Nếu tình nguyện đi lính cho nước ngoài chống lại Hoa Kỳ thì có khả năng mất quốc tịch Mỹ; nếu không thì khi trở lại Mỹ sẽ bị đưa ra tòa án quân sự như mọi công dân Mỹ khác.

10. Sống ở nước ngoài lâu dài có mất quốc tịch Mỹ không?

Trước kia thì có nhưng kể từ năm 1994 Quốc Hội Hoa Kỳ cho phép ta có thể định cư lâu dài ở nước ngoài.

11. Nghe nói chỉ có công dân Mỹ sinh tại Hoa Kỳ mới có quyền ứng cử tổng thống hay phó tổng thống. Điều này có đúng không?

Hiến pháp Hoa Kỳ nói chỉ có công dân bẩm sinh (natural born citizen) mới có quyền ứng cử tổng thống hoặc phó tổng thống. Thực ra hiến pháp Mỹ không quy định công dân bẩm sinh là sinh tại Hoa Kỳ mặc dầu có một số chuyên gia luật nghĩ rằng công dân bẩm sinh phải sinh tại lãnh thổ Hoa Kỳ. Nhưng vẫn có nhiều công dân Mỹ sinh tại nước ngoài vẫn được ứng cử tổng thống Mỹ như George Romney; bố mẹ là công dân Mỹ nhưng sinh tại Mỹ Tây Cơ và vẫn được ứng cử tổng thống năm 1968. TNS John McCain sinh tại Panama Canal Zone được ứng cử tổng thống năm 2000.

12. Nếu tôi bỏ phiếu bầu cử ở Việt Nam thì có bị mất quốc tịch Mỹ không?

Không. Nhưng bạn hãy hỏi chính phủ Việt Nam có cho người song tịch đi bầu hay không?

13. Trong trường hợp nào thì mất quốc tịch Mỹ?

Bạn chỉ mất quốc tịch Mỹ nếu làm đơn xin bỏ quốc tịch Mỹ tại Bộ Ngoại Giao hoặc tại Sứ quán Mỹ.

14. Nghe nói Hoa Kỳ định bỏ quyền có quốc tịch (birth right) cho con cái (sinh tại Mỹ) của người sống bất hợp pháp tại Mỹ?

Đó chỉ là ý kiến của một số nhà lập pháp và chính trị gia bảo thủ thôi. Muốn thay đổi luật pháp phải qua một tiến trình gian nan và lâu dài tại lưỡng viện.